การพัฒนาเกณฑ์การประเมินโครงการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์แก่ข้าราชการตามมติของคณะรัฐมนตรี

ว่าที่เรืออากาศตรี บัญชา สำรวยรื่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา ภาควิชาโสตทัศนศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-170-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17926245

THE DEVELOPMENT OF EVALUATION CRITERIA FOR COMPUTER TRAINING PROGRAM FOR THE GOVERNMENT OFFICERS IN ACCORDANCE WITH THE CABINET RESOLUTION

Acting Pilot Officer Buncha Samruayruen

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Audio-Visual Communications
Department of Audio-Visual Education
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1997

ISBN 974-638-170-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาเกณฑ์การประเมินโครงการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์แก่ข้าราชการตามมติของคณะรัฐมนตรี
โดย	ว่าที่เรืออากาศตรี ปัญชา สำรวยรื่น
ภาควิชา	โสตทัศนศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประศักดิ์ หอมสนิท)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ครรชิต มาลัยวงศ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกรี รอดโพธิ์ทอง)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วิชุดา รัตนเพียร)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสีเขียวนี้เพียงแผ่นเดียว

บัญชา สำรวยรื่น, ว่าที่เรืออากาศตรี : การพัฒนาเกณฑ์การประเมินโครงการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์แก่ข้าราชการตามมติของคณะรัฐมนตรี (THE DEVELOPMENT OF EVALUATION CRITERIA FOR COMPUTER TRAINING PROGRAM FOR THE GOVERNMENT OFFICERS IN ACCORDANCE WITH THE CABINET RESOLUTION) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง, 222 หน้า. ISBN 974-638-170-9.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาเกณฑ์การประเมินโครงการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์แก่ข้าราชการตามมติของคณะรัฐมนตรี และ(2) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของเกณฑ์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้เชี่ยวชาญด้านการดำเนินโครงการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์แก่ข้าราชการตามมติคณะรัฐมนตรี จำนวน 24 คน ผู้วิจัยพัฒนาเกณฑ์ตามรูปแบบการประเมินโครงการฝึกอบรมของ โดแนล แอล เคิร์ค แพทริก แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านปฏิกิริยา ด้านการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรม และด้านผลที่มีต่อองค์กร เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคเดลฟายจำนวน 3 รอบ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิจัยพบว่า :

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรอบสุดท้ายทำให้ได้ข้อความที่เป็นเกณฑ์จำนวน 72 ข้อจากจำนวน 116 ข้อ เป็นเกณฑ์การประเมินโครงการฝึกอบรมด้านปฏิกิริยาจำนวน 31 ข้อ ด้านการเรียนรู้จำนวน 22 ข้อ ด้านพฤติกรรมจำนวน 9 ข้อ และด้านผลที่มีต่อองค์กรจำนวน 10 ข้อ ดังนี้

1.1 เกณฑ์การประเมินด้านปฏิกิริยา ครอบคลุมการประเมินหลักสูตร วัตถุประสงค์ การดำเนินการฝึกอบรม สถานที่/โสตทัศนูปกรณ์ วิทยากร เอกสารประกอบ และประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม จากเกณฑ์ 31 ข้อ มี 2 ข้อต้องผ่านการประเมินจากผู้ประเมินที่ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 4.50 มี 25 ข้อต้องผ่านการประเมินที่ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.50 และมี 4 ข้อต้องผ่านการประเมินที่ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.50

1.2 เกณฑ์การประเมินด้านการเรียนรู้ ครอบคลุมการประเมินด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิด และด้านทักษะการปฏิบัติ จากเกณฑ์ 22 ข้อ มี 20 ข้อต้องผ่านการประเมินจากผู้ประเมินที่ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.50 และมี 2 ข้อต้องผ่านการประเมินที่ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.50

1.3 เกณฑ์การประเมินด้านพฤติกรรม ครอบคลุมการประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการฝึกอบรม โดยประเมินจากบุคคล 3 ฝ่ายได้แก่หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน และผู้ผ่านการฝึกอบรม จากเกณฑ์ 9 ข้อ มี 4 ข้อต้องผ่านการประเมินจากผู้ประเมินที่ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.50 และมี 5 ข้อต้องผ่านการประเมินที่ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.50

1.4 เกณฑ์การประเมินด้านผลที่มีต่อองค์กร ครอบคลุมการประเมินการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และการลดปัญหาในการปฏิบัติงาน จากเกณฑ์ 10 ข้อ มี 6 ข้อต้องผ่านการประเมินจากผู้ประเมินที่ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.50 และมี 4 ข้อต้องผ่านการประเมินที่ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.50

2. การรับรองเกณฑ์การประเมินโครงการโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ส่วนใหญ่เห็นว่าเกณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมมากและมีความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้เป็นเกณฑ์การประเมินโครงการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์แก่ข้าราชการตามมติของคณะรัฐมนตรี

ภาควิชา โสตทัศนศึกษา ลายมือชื่อนิสิต .....
สาขาวิชา โสตทัศนศึกษา ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ปีการศึกษา 2540 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสีเขียวนี้เพียงแผ่นเดียว

C 843324 : MAJOR AUDIO-VISUAL COMMUNICATIONS
KEY WORD : CRITERIA / PROGRAM EVALUATIVE / COMPUTER TRAINING PROGRAM
BUNCHA SAMRUAYRUEN, ACTING PILOT OFFICER : THE DEVELOPMENT OF EVALUATION CRITERIA FOR COMPUTER TRAINING PROGRAM FOR THE GOVERNMENT OFFICERS IN ACCORDANCE WITH THE CABINET RESOLUTION. THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. ONJAREE NATAKUATOONG, Ph.D. 222 pp. ISBN 974-638-170-9

The purposes of this study were (1) to develop evaluation criteria for computer training program for the government officers in accordance with the cabinet resolution and (2) to evaluate the appropriateness and possibility of evaluation criteria. The samples were 24 experts in computer training program for the government officers in accordance with the cabinet resolution. The researcher developed evaluation criteria based on Kirkpatrick training program model in four categories : reaction, learning, behavior and results. The Delphi Technique was used three times. The instruments comprised of a structured interview form and five-rating scale questionnaires. The collected data were analyzed by median and interquatile range. The findings revealed that :

1. The 72 items of group final consensus from 116 items were considered as evaluation criteria : 31 items for reaction criteria, 22 items for learning criteria, 9 items for behavior criteria and 10 items for results criteria. They were :

1.1 The reaction evaluation criteria consisted of the evaluation of curriculum, objectives, training management, training rooms/AV equipment, trainees, supplementary materials and the benefit from training. Out of 31 items , 2 items, according to the evaluators, should gain the mean not less than 4.50, 25 items not less than 3.50 and 4 items not less than 2.50.

1.2 The learning evaluation criteria consisted of the evaluation of cognitive, affective and psychomotor domains. Out of 22 items, 20 items, according to the evaluators, should gain the mean not less than 3.50 and 2 items not less than 2.50.

1.3 The behavior evaluation criteria consisted of the evaluation of behavior affected from training. The evaluators were immediate boss, colleagues and participants. Out of 9 items, 4 items, according to the evaluators, should gain the mean not less than 3.50 and 5 items not less than 2.50.

1.4 The results evaluation criteria consisted of the evaluation of performance efficiency and reduced rate of working problems. Out of 10 items, 6 items, according to the evaluators, should gain the mean not less than 3.50 and 4 items not less than 2.50.

2. The five experts mostly considered all items appropriate and feasible for evaluative criteria for computer training program for the government officers in accordance with the cabinet resolution.

ภาควิชา โสตทัศนศึกษา ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา โสตทัศนศึกษา ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ปีการศึกษา 2540 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประศักดิ์ หอมสนิท ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ซึ่งประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.ครรชิต มาลัยวงศ์ (รองผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกรี รอดโพธิ์ทอง และอาจารย์ ดร.วิชุดา รัตนเพียร ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนชี้แนะแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา วิหคโต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ตันธนะเดชา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภัสสร์ รุจิพร และอาจารย์ ดร.มิลินทร์ สำเภาเงิน ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาช่วยเหลือให้ความสะดวกในการให้สัมภาษณ์ ตอบแบบสอบถาม และให้คำแนะนำในการรับรองต้นแบบชิ้นงานวิจัย อันเป็นข้อมูลที่มีคุณค่าต่อการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างมาก และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับการสนับสนุนจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ"ทุนบุญชอบ-กิตานันท์ มลิทอง" ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณในกำลังใจจากคนใกล้ชิด รวมถึงเพื่อนๆ พี่ๆ และน้องๆ ชาวโสตฯ-จุฬาฯ ทุกคนที่กรุณาช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ ให้การทำวิจัยครั้งนี้ประสบความสำเร็จด้วยดี

ท้ายที่สุดขอน้อมรำลึกถึงพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ให้ทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต รวมทั้งกำลังใจที่ดีที่สุดตลอดมา

ปัญชา สำรวยรื่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... จ
กิตติกรรมประกาศ..... ฉ
สารบัญ..... ช
สารบัญตาราง..... ฌ
สารบัญแผนภูมิ..... ฐ

บทที่

1 บทนำ..... 1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย..... 9
ข้อตกลงเบื้องต้น..... 9
ขอบเขตของการวิจัย..... 9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย..... 11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย..... 12

2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง..... 13
ตอนที่ 1 การฝึกอบรม..... 13
ตอนที่ 2 การประเมิน และเกณฑ์การประเมิน..... 22
ตอนที่ 3 รูปแบบการประเมินโครงการฝึกอบรม..... 33
ตอนที่ 4 โครงการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์แก่ข้าราชการ
ตามมติของคณะรัฐมนตรี..... 45
ตอนที่ 5 เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย..... 49
ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย	62
	กลุ่มตัวอย่างการวิจัย	62
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
	การดำเนินการวิจัยแบบเดลฟาย	66
	การรับรองต้นแบบชิ้นงานวิจัย	67
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	68
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	117
	สรุปผลการวิจัย	120
	อภิปรายผล	127
	ข้อเสนอแนะ	137
รายการอ้างอิง		140
ภาคผนวก		145
ภาคผนวก ก.	รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย	146
ข.	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามการวิจัย	147
ค.	รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการรับรองต้นแบบชิ้นงานวิจัย	150
ง.	หนังสือขอความร่วมมือผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ	152
จ.	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	156
	1) จดหมายนำและแบบสอบถามรอบที่ 1	157
	2) จดหมายนำและแบบสอบถามรอบที่ 2	173
	3) จดหมายนำและแบบสอบถามรอบที่ 3	192
	4) จดหมายนำและแบบรับรองต้นแบบชิ้นงานวิจัย	211
ประวัติผู้เขียน		222

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนผู้เชี่ยวชาญที่มีผลต่ออัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อน	53
2	กรอบทฤษฎีการประเมินโครงการฝึกอบรม	65
3	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการประเมินด้านปฏิกิริยาต่อหลักสูตรการฝึกอบรม	73
4	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการประเมินด้านปฏิกิริยาต่อวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม	74
5	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการประเมินด้านปฏิกิริยาต่อการดำเนินการฝึกอบรม	78
6	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการประเมินด้านปฏิกิริยาต่อสถานที่และโสตทัศนูปกรณ์	81
7	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการประเมินด้านปฏิกิริยาต่อวิทยากร	85
8	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการประเมินด้านปฏิกิริยาต่อเอกสารประกอบการฝึกอบรม	88
9	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการประเมินด้านปฏิกิริยาต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม	90
10	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการประเมินการเรียนรู้ด้านความรู้ ความเข้าใจ	93
11	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการประเมินการเรียนรู้ด้านทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิด	96
12	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการประเมินการเรียนรู้ด้านทักษะการปฏิบัติ	101
13	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการประเมินพฤติกรรม	104
14	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการประเมินผลที่เกิดต่อองค์กรด้านการเพิ่มขึ้นของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	108

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ หน้า

15 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของการประเมินผลที่เกิดต่อองค์กร ด้านการลดลงของปัญหาในการปฏิบัติงาน.....111

16 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินด้านปฏิกิริยา.....115

17 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินด้านการเรียนรู้.....119

18 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินด้านพฤติกรรม.....122

19 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินด้านผลต่อองค์กร....124

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่

1 ปัจจัยที่สำคัญในองค์ประกอบของการประเมินผลการฝึกอบรม.....37

2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย..... 71

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย